

svojem 7. zvezku poklonila slovenski mladini lep šopek Andersenovih pripovedk, ki jih je v ta namen priredila priznana naša pisateljica Utva. Pravljičica je in ostane za mladino gotovo eno najprijetnejših beril. Vzgaja, zabava, uči, vzbujajo fantazijo ter vpliva v vsakem oziru blagodejno. In med kopo takega čtiva je Andersen poleg narodnih pravljic gotovo eden najboljših avtorjev. Naj bi našel med našo slovensko mladino prav mnogo takih hvaležnih čitateljev, kakor jih je imel in jih gotovo še ima v svoji severni domovini. Saj nizka cena in lepa oprema bo gotovo odprla knjigi pot v sleherno hišo, kjer le utriplje kal mladih src.

—k Dr. Lavo Čermelj: **Boškovičev nauk o materiji — prostoru.** »Splošna knjižnica«, ki je začela izhajati v drugi polovici avgusta t. l., nam je dala v svojem 6. zvezku I. delo svoje znanstvene zbirke v obliki osmerke. Priznanja vredna in posrečena je bila misel pokazati širšim krogom našega razumništva domačina, Hrvata Boškoviča, učenjaka svetovnega slovesa. Krik nam sovražnega inozemstva, češ, da smo barbari, nas je tako premotil, da že skoro sami verjamejo tej laži. Zato je tembolj potrebno, da dvignemo naše duševne velikane iz pozabljenja in hvaležni smo doktorju Čermelju, da nam je pokazal Boškovičev nauk o materiji — prostoru — času v luči relativnostne teorije. Dvesto let mineva, odkar je Boškovič pisal o teh svojih naukih, toda sila njegovega genija je bila toliko, da nam danes zvane ti nauki kakor plod sodobnega znanstvenega raziskavanja! Delo je pisano razumljivo, ne samo za strokovnjaka, temveč tudi za vsakega naobraženega lajka. V »Dodatku« nam poda pisatelj par podatkov o Boškovičevem življenju in delu, kar nam knjigo še tembolj približa. Narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih ni vreden. Ali hočemo biti Slovenci tak narod? — Če pa hočemo res ceniti svoje genije, moramo spoznavati njihova dela! — Cena knjige je nizka, oprema dostojna. Zato pa upamo, da bo naše razumništvo rado seglo po tej knjigi.

—k Ivan Albrecht: **»Zelena livada«.** Naša mladina je zopet za eno knjigo bogatejša. »Zelena livada« ji prinaša vrsto pesmi, pravljic, kratkih povesti iz otroškega življenja, nekaj basni iz Brazilije ter vrsto »Indijskih pregovorov«. Pestra vsebina hrani mnogo zabavnega in poučnega vzgojnega. Jezik je gladek in lahkoumljiv, način pripovedovanja preprost in otroški duši dostopen. Knjigo krasi štiri lepe naslovne vinjete ter naslovna slika po originalu akad. slikarja M. Gasparija, ki zna s svojo sliko tako toplo in prijetno govoriti srcem naše mladine. Lepi papir in brezhlebnost oprema vrednost knjige še povečujeta. Zato bo gotovo našla mnogo prijateljev, posebno zdaj, ko že trkata Miklavž in Božič na vrata. »Zelena livada« se dobi po vseh knjigarnah. Kjer je ne bi bilo, naročite kar pri »Zvezni knjigarni« v Ljubljani, Marijin trg 8.

Naša gospodarska organizacija.

—g Poziv upnikom I. Upniki podpisane zadruge se naprošajo v zmislu § 40. združbenega zakona, da prijavijo svoje terjatve. — **Učiteljska stavbna zadruga v Ljubljani, r. z. z. o. z., v likvidaciji.**

—g »Učiteljski dom« v Mariboru. Članarina in darila: Tušak Radivoj, učit. v Krčevini, 2 obveznici à 100 Din (s kuponom od septembra 1922 dalje); doslej je izkazanih 128 obveznic à 100 Din = 12.800 Din. Mejovšek Rado, nadučitelj Orlavas, 40 Din. Musek Ljudevit, nadučitelj Št. Vid niže Ptuja, 10 Din. Kopic Radoslav, nadučitelj v pok. Maribor, v spomin na umrlega tovariša Majhena v Studencih, 100 Din. Potočnik Ante, nadučitelj Podsreda, 10 Din. Učiteljsko osnovne šole na Pobrežju 70 Din. Vsem priskrba hvala! — Tovariši blagajniki učiteljskih društev! Leto se nagiblje h koncu, spomnite se »Učiteljskega doma« in pošljite članarino. Doslej je poslalo članarino šele 5 društev!

Naša kulturna organizacija.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—i Poziv! Tovariši in tovarišice! Ne puščajte svojih beograjskih ferijalnih borcev samih! Podprite naše težnje in naše delo s pristopom v F. S. Ne le kdor namerava potovati, vsak zaveden učitelj (ica) bi moral biti član te naše mlade, a tako potrebne organizacije. Pristopite vsi, podprite nas moralno! — S ferijalnim

pozdravom Pirnat Viktor, zastopnik učiteljske P. F. S.

—f **Mariborska učit. P. F. S.** Pozivljamo vse one tov. ferijalce iz Maribora, ki so bili v preteklem šolskem letu radi skupnega potovanja včlanjeni pri drugih učit. P. F. S., da v novem šolskem letu pristopijo k naši podružnici. Obenem vabim k pristopu vse mariborske tovariše, ki še niso člani, in one iz drugih učiteljskih društev, ki gravitirajo v Maribor in še nimajo svoje P. F. S. — J. Mlinaričeva, Studenci.

Predavanja in poročila pri društvih.

—s **Okrajno učiteljsko društvo za ljubljansko okolico**, 6. oktobra 1923 v Ljubljani. Od — članov, navzočih —?

»O moralnem dobru in zlu«, predaval dr. Veber, univ. prof.

Sedma obletnica bojev v Dobrudži, predaval tov. Gole.

—s **Učiteljsko društvo za kozjanski okraj**, 4. oktobra 1923 v Kozjem. Od — članov, navzočih dve tretjini članov.

O kongresu UJU v Ljubljani, poročal tov. Lovše.

Osnovno šolstvo v Primorju, predaval tov. Lazar.

Problemi vzgoje najširših plasti naroda, predaval tov. Rob. Ivanuš.

—s **Učiteljsko društvo za laški okraj**, 10. oktobra 1923 v Zidanem mostu. Od 104 članov, navzočih 69.

Učitelj kot zdravnik, predaval tov. Blaž Jurko.

—s **Cerkiško-loški krožek**, 6. oktobra 1923. Od — članov, navzočih —?

Skupščina v Ptuj in kongres v Ljubljani, poročal tov. Skubic.

O vzgoji najširših plasti našega naroda, predaval tov. Kozin.

—s **Marnberško učiteljsko društvo**, 2. junija 1923 v Ribnici na Pohorju. Od 32 članov, navzočih 22.

»O narodnostnem quodlibetu«, predaval tov. Krajnik.

UČITELJSKI PEVSKI ZBORI.

—zb. **Marnberško učiteljsko društvo** je ustanovilo dne 6. oktobra t. l. svoj pevski zbor pod vodstvom tov. M. Pivca.

Slovenska Šolska Matica.

—ko **Poverjeniki »Slovenske Šolske Matic«** se naprošajo, da pošljejo nabitralne pole članov za l. 1923. Knjige bodo v kratkem dotiskane, zato na delo, da bo čimveč učiteljstva v Matičnem krogu.

Splošne vesti.

— **Fran Kocbek — odlikovan.** Dne 14. oktobra je bil v Gornjem gradu odlikovan tamkajšnji nadučitelj v pok. gosp. Fran Kocbek za zasluge na prosvetnem polju z redom sv. Save V. razr. Ob pol 9. uri se je zbralo v čitalnični dvorani mnogo občinstva; med tem so bili zastopniki okrajnega sodišča, davčnega urada, okrajnega odbora, čitalnice, posojilnice. Navzoče je bilo tudi skoraj vse učiteljstvo, ki je priredilo tega dne društveno zborovanje. Slavnost se je pričela z nagovorom, ki ga je imel g. J. Osojnik, uradni vodja politične ekspoziture v Mozirju. Omenjal je slavljencevo delovanje na šolskem, pisateljskem in združbenem polju ter njegove zasluge za planinstvo. Pozval je navzoče, davzklíknejo Nj. Vel. kralju trikrat živio in pripel nato Kocbeku red na prsi. Gosp. dr. V. Hočevvar, okrajni sodnik v Gornjem gradu je naglašal odlikovančovo neustrašeno delovanje za slovensko in s tem jugoslovansko narodnost. G. dekan Novak je povedal v svojem govoru, da je odlikovanec vedno podpiral duhovščino pri pouku verouka v šoli in tudi sam vzgajal šolsko mladino v verskem duhu. Predsednik učiteljskega društva V. Pulko je našteval odlikovančeve zasluge za ustanovitev »Zaveze jugoslov. učit. društva«, njegovo plodonosno pisateljevanje, njegovo delovanje v učiteljskem društvu kot član in večletni predsednik in njegovo zagovarjanje učiteljstva, ko je bil 18 let član okrajnega šolskega sveta. Jako ganljiv je bil nastop **Podbrežnikov** hčerke, ki se je odlikovancu zahvalila za njegove nauke v šoli in mu podala šopek cvetlic. Odlikovanec se je vsem iskreno zahvalil in pevcí so zaključili to pomembno slavnost s pesmijo »Pozdrav«.

— **Ljubljansko učiteljstvo in učiteljstvo bližnje okolice** opozarjamo na predavanja ljudske visoke šole v Ljubljani, ki se vrše vsako nedeljo ob 10. uri dopoldne v dvorani na univerzi. Spored predavanj glej »Učit. Tov.« št. 44. V nedeljo 4. t. m. se je vršilo prvo predavanje dr. K. Ozvalda »O potrebi nove orientacije«, ki je bilo zelo dobro obiskano. Prihodnje nedeljo predava univ. prof. dr. Hadži »O zgledih iz živalstva«.

— **Tovariši, tovarišice iz sežanskega okraja in tržaške okolice**, ki ste bili pregnani in odslovljeni ob začetku tekočega šolskega leta in sedaj službujete v Jugoslaviji, sporočite mi svoj naslov (službeni kraj)! — J. Rustja, nadučitelj, Stari trg pri Črnomlju.

— **Liga X.** se je oglašil zadnjič v »Slovincu« glede preklica zadnjega odloka ministrstva prosvete. Olikanih besed nismo pričakovali nikdar od njega — Mirna Bosna!

— **Umrla je** v Ložah pri Vipavi 25. t. m. gospa Mercina Ivana, vdova po učitelju in mati tovarišev Franca, Josipa in Ivana Mercine. Vsem preostalim naše iskreno sožalje!

— **Ga. Pavla Rojic**, soproga nadučitelja v Dornbergu je dne 30. oktobra t. l. po dolgi in mučni bolezni umrla. Pogreb je bil 1. novembra t. l. Naše sožalje!

— **One tovariše, ki jim je bila doposlana dr. Žgečeva knjiga »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda«** v svrhu referata pri okrajnih učiteljskih društvih prosimo, da referirajo pri prvih zborovanjih o knjigi, ker pričnemo knjigo v najkrajšem času razposiljati na društva. Cena knjigi je 12 Din, pri skupnem naročilu potom okrajnih učiteljskih društev je cena za učiteljstvo znižana in stane komad 8 Din.

— **Tovariši — lovci!** Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani potrebuje v svrhu svojega obrata razne ustreljene ptice in živali, ki bi bile primerne za gačenje. V ta namen se naprošajo vsi tovariši-lovci, naj nam o prilikah pošljajo take eksemplare. **Stroške in poštnino vrnemo.** Na delo tedaj; procvit naših gospodarskih podjetij je korist celotne naše organizacije, ker se čisti dobiček od njih uporablja izključno za organizacijo in narodno-kulturne namene!

— **Poverjeništvu UJU v Ljubljani** potrebuje: 1. Avstrijski državni šolski zakon in dokončni šolski in učni red. 2. Dr. Burckhardove zakonske zbirke 27. del »Volksschulgesetze« zvezek I.—IV. 3. Kranjske deželne šolske zakone. 4. Zbirka štajerskih deželnih šolskih zakonov. (Rožek in Končnik). Ponudbe z navedbo cene prosimo takoj na Poverjeništvu UJU — Ljubljana. Učiteljska tiskarna.

— **Uprava listov ima v zalogi** nekaj posameznih števil »Popotnika«, in sicer: letnik 1892 štev. 2 do 21, letnika 1900 štev. 7 in 11, letnik 1903 štev. 5, 7, 10 in 12, letnik 1904 štev. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, letnik 1907 št. 1 ter 4 do 12, letnik 1908 št. 1 do 9 in 11, letnik 1909 štev. 4 do 10, letnik 1910 štev. 1 do 5, letnik 1911 št. 1 do 5 ter 11, letnik 1912 štev. 1, 6, 7, 8, letnik 1916 štev. 1, 2, 3, 5, letnik 1917 štev. 1 in 3 do 6, letnik 1918 štev. 4, 5, 6, letnik 1919 štev. 1, 2, 4, 5, 6, 9, 10, 12, letnik 1920 štev. 1, 2, 3, 7, 9, 12, letnik 1921 št. 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 12. — Kdor bi hotel kak letnik »Popotnika« izpopolniti, mu iz te zaloge radevolje postrežemo z navedenimi zvezki brezplačno proti vpošiljativim znakom za poštnino.

Uprava listov UJU.

— **Ena oseba, upokojenka ali upokojenec** dobi lepo sobo s pohištvo kot brezplačno stanovanje v večjem kraju ob železnici. Pogoji je le ta, da prevzame nadzorstvo in zračenje drugih delov hiše zaradi odsotnosti gospodarja. Naslov pove uprava »Učiteljskega Tovariša«.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz glavnega odbora UJU v Beogradu.

+glo. **Iz seje Izvršilnega odbora UJU v Beogradu** dne 13. oktobra t. l.

1. Poslovnik in izpremembe pravil UJU. Sklenjeno je bilo, da se natisne poslovnik in izpremembe pravil, sprejete na glavni skupščini v Ljubljani.

2. Za neodrešene brate v Italiji. Predsednik poroča, da je prejel poročila o zatiranju našega šolstva v Istri, o izganjanju naših učiteljev in postavljanju Italijanov na njihova mesta, o zabranjevanju našega jezika v šolah in uvajanju italijanskega učnega jezika v naših šolah. — Vsi člani so povdarjali, da je ena prvih naših dolžnosti, da se zavzamemo za zatirane brate. Sprejet je bil predlog, da o temi poroča »Narodna Prosveta« in da se izroči memorandum ministrstvu prosvete, parlamentarnim klubom in vladi.

3. Projekt zakona o narodnih šolah. Predsednik je poročal, da se projekt zakona o narodnih šolah v ministrstvu prosvete izravna za zakonom o državnih uradnikih, da ne bo kakih

kontradikcij moramo gledati, da se unesejo one odredbe, ki so za nas povoljneješe.

4. Viš. ped. šola. Min. prosvete pripravlja nov zakon o višji pedagoški šoli s ciljem izobraziti meščanskošolske učitelje in šolske nadzornike. Predsednik poroča, da se na ta način vprašanje splošnega višjega šolskega izobraževanja učiteljstva odlaga. Treba bo opomniti gosp. ministra na dano besedo Glavnemu odboru, da se pribori učiteljstvu dostop na univerzo.

5. Seja širšega Glavnega Odbora UJU. O vseh teh vprašanjih bi bilo nujno potrebno se pogovoriti na seji vseh zastopnikov učiteljstva iz države. Blagajna UJU pa ne izmore v danem momentu teh stroškov, zato je bil sprejet predlog, naj poverjeništvu izjavijo, če bi sama nosila stroške za svoje delegate.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v soboto, 10. novembra 1923 v telovadnici na l. mestni deški šoli v Ljubljani. Pričetek točno ob 9. uri dopoldne. Dnevni red zborovanja: 1. Otvoritev zborovanja in poročilo predsednikovo. 2. Tajnikovo poročilo o tekočih društvenih zadevah. 3. Nekaj smernic, katere naj pozna vsak osnovnošolski učitelj o vzgoji in pouku slepih otrok. Predava tov. strokovni učitelj Kopal Josip. 4. Slučajnosti. Odbor.

= **LJUBLJANSKO UČIT. DRUŠTVO** proslavi 50letnico rojstva zaslužnega društvenega člana viš. šol. nadzornika Eng. Gangla s slavnostnim zborovanjem, ki se vrši v soboto, 10. novembra 1923 v telovadnici na Ledini. Pričetek točno ob 11. uri dopoldne. Dnevni red slavnostnega zborovanja:

1. Slavnostni govor predsednika društva, ki čestita jubilaru v imenu vsega učiteljstva, včlanjenega v ljubljansko učiteljskem društvu. 2. Nagovor poverjenika UJU pov. Ljubljana, ki čestita jubilaru v imenu vsega članstva UJU pov. Ljubljana.

K proslavi tega pomembnega jubileja vljudno vabi odbor vse članstvo ljubljanskega učiteljskega društva in po njih vpljane goste. Člani drugih okrajnih učiteljskih društev, ki se morejo udeležiti te proslave, dobrodošli. Odbor.

= **BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje 17. novembra 1923 ob 13. uri v Semiču s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo predsedstva. 3. Razvoj duševnega obzorja otroške dobe, poroča tovarišica Anica Erzinova. 4. Poverjenik Slov. Šol. Matic bo pobral članarino za leto 1923. 5. Slučajnosti. Kdor želi obedovati, naj to pravočasno javi tovarišu Janezu Rigarju. — NB. Nekateri tovariši (ice) so pozabili, da je udeležba na društvenih zborovanjih za vse člane obvezna. Odbor.

= **MARNBERŠKO UČIT. DRUŠTVO** zboruje v petek, dne 16. novembra t. l. v Vuhredu ob pol 9. uri. Razen stanovskih in društvenih zadev se bo vršilo praktično predavanje tov. ravn. D. Humeka o knjigovestvu. Ker je zborovanje učnega in praktičnega pomena, naj nihče ne izostane. — Odbor.

= **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SLOVENJEBISTRIŠKI OKRAJ** zboruje v četrtek, dne 15. novembra ob pol 11. v deški šoli v Slov. Bistrici. Dnevni red: 1. Prečitanje zadnjega zapisnika. 2. Društvene in stanovske zadeve. 3. Poročilo učiteljskega zastopnika v višem šolskem svetu. 4. Rokotvorni pouk — vezanje knjig, podava tov. Zagažen. 5. Slučajnosti. Udeležba obvezna. — Kdor še ni poravnal članarino, naj to nemudoma stori. Društvo ima tudi svoje dolžnosti napram UJU v Ljubljani in »Učiteljskemu domu« v Mariboru.

Poročila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KOZJANSKI OKRAJ** je zborovalo dne 4. oktobra t. l. v Kozjem. Navzočih je bilo dve tretjini članov. Pristopili sta na novo tov. Mar. Kosova, Buče in Mar. Šetinčeva. Prevorje. O učiteljskem kongresu je obširno poročal tov. Lovše. **Poročilo o pokrajinski skupščini je izstalo, ker ni bilo na isti nobenega delegata.** O »Osnovnem šolstvu v zasedenem Primorju« je poročal tov. Lazar. — Z razpravo o »Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda« je tov. tajnik pripo-

očal to knjigo v nabavo in temeljito roučenje. Sprejet je bil predlog glede ristopa društva k Jugoslov. Matici. Priodnje zborovanje bo meseca marca v lozjem.

+ **KRANJ.** Tukajšnje učiteljsko društvo je zborovalo dne 12. septembra v Kranju z dvetretjinsko udeležbo.

Predavanje: 1. Tovariš Luznar; Kavuk, dobava in tehnična uporaba. Za večino poslušalcev je bila snov popolnoma nova in da bi se mogla s pridom uporabiti v višjih razredih, se je izrekla želja, da bi tovariš predavatelj objavil svoje oročilo v »Popotniku«.

2. Tovariš nadzornik Rus kot načelnik narodno - prosvetnega odseka poroča bširno o pomenu in namenu tega odseka in stavi končno zadevne resolucije.

Služajnosti. Dokler ne dobimo za povavljano šolo novih knjig, naj ostanejo v abi one iz najvišjega oddelka.

Popoldne je bil ogled kavčukove toarne »Vulkan« v Kranju, ki je zaenkrat dina te vrste v Jugoslaviji. Tu so izdelovali isti dan podpetnike in radirke. Nekaj ol je naročilo zbirko učil raznovrstnega urovega kavčuka ter nekaj tovarniških izdelkov.

+ **GORNJEGRANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo v Gornjem radu dne 14. oktobra. Društveniki so pristvovali redki slovesnosti. Naš najbolj elavni in zaslužni tovariš Fran Koc ek je bil odlikovan z redom v. Save V. r. Po tej svečanosti se je ršilo zborovanje. Navzočih 15 članov in gost. Predsednik referira o Žgečevi rošuri »Problemi vzgoje najirših plasti našega naroda«; recej teh brošur se razpeča. Glede najvejšega odloka v zadevi vzgoje otrok verskem oziru poda tov. Zemljič izjavo, a jemljevo ob žalovanjem na znanje, o naredbo, ki ovira našo po ustavi nam ajamčeno državljansko svobodo in nas odreja cerkveni samovolji.

+ **MARNBERŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 2. jun. 1923 Ribnici na Poh. Navzočih je bilo 22 članov; nenavzočih 10 članov. Na tem zborovanju je marljivi tov. nadučitelj Krajnik odal svoj temeljito in vestno sestavljeni eferat o narodnostnem jezikovnem quodibetu. Pri njem smo tega vajeni! V zaetku nam je povedal dokaj črtic iz lastnega življenja o domu, učiteljih, kako in kaj se je učil v šoli... kjer se ni nihče rigal za narodnost... Potem o gimnastiki, o profesorjih tam v Gorici in kaj je sak zahteval, o »gorenjščini«, »kranjščini«, o »Prešernofilih«, o književnem jeku. Izborna predavanje je poslušal vsak zanimanjem. Koliko zbiranja, truda in asa je to delo zahtevalo od predavatelja! i bila odveč prirsčna zahvala tov. predednika za ta veliki trud — ki jo je izredni v imenu vseh. Povdarjal je zopet truljubnost referenta, dasiravno isti že ta o dolgo deluje na polju šolske izobraz e — naj nam bo vsem v vzgled in spodudo!

Reši se tudi »potna torba« — dvoje prašanj, ki se tičeta šolskega obiska.

+ **MARNBERŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 6. oktobra I. v Vuzenici o/D. Navzočih je bilo 24 lanov, odsotni šo bili 4, 3 člani so se reselili drugam.

Častni član. Pri otvoritvi izroči tov. redsednik tov. Sim. Vihertju diplomu. L.

1920. ga je naše društvo — ob priliki 40-letnice njegovega zvestega službovanja — imenovalo častnim članom — v znak zaslug na polju narodnega in prosvetnega dela... Radi takratnih razmer se mu je mogla diploma šele danes, po 3 letih, izročiti. Vzradoščen se tov. nadučitelj Vihert zahvali. Po zborovanju je daroval 100 Din v društveno blagajno. Diploma je krasno delo ravnatelja D. Humeka.

Na predlog društvenega odbora se tudi tov. nadučitelja Krajnika imenuje častnim članom. Letos praznuje omenjeni tovariš 45letnico službovanja. Ves ta čas je neumorno deloval na šolskem polju, kakor tudi na narodno-prosvetnem ter zaradi trdnega in kremenitega značaja kot narodno-napreden vzor-mož moral pretrepeti v prejšnjih časih marsikatero bridko uro... Ni pa našel za svoje delo in narodnost umevanja niti pozneje. To imenovanje naj mu bo vsaj skromno za doščenje, da vsaj mi, ožji tovariši, znamo ceniti njegove vrline... Tov. Krajnik se v svoji skromnosti brani, končno pa ginenj reče: »Sprejemem to — kot velik dar!«

Predavanja: O pokrajinski skupščini poroča tov. Olga Knapičeva. O kongresu UJU poroča tovlvanka Vidmarjeva. Tov. Widmoser nam je razkazoval skioptične slike iz Dravske doline. Svoje potovanje je začel s sliko solnčnega vzhoda ter nas je vodil po prelepih krajih ob deroči Dravi, po vrhovih gozdnatega Pohorja do Vurberga — preskočil je tudi v Saleško dolino s Hudo luknjo ter zaključil prezanimivo razkazovanje s sliko solnčnega zahoda. Slike so bile čiste in jasne ter so nudile vsem navzočim prelep užitek.

Dr. Pregl se je že tretjič odzval našemu vabilu ter nam prav poljudno in zanimivo predaval o predznakih, simptomih, infekciji raznih nalezljivih otroških boleznih ter končno podal dosti praktičnih navodil za postopanje ob takih boleznih.

Predlogi: 1. Tov. Krajnik predlaga, da se naj razglasi prošnja na pisatelje, izdatelje in založnike šolskih knjig, da naj se ne izpreminja brez potrebe tekst pri knjigah, kar dela težkoče pri pouku.

2. Predlog istega tovariša glede točke nove pragmatike, da morajo stopiti vsi 65letni v pokoj, ne misli se pa pri tem, kje naj si ti iščejo strehe...

3. V smislu člena 33., 39. in 41. pod A zakona o narodnih šolah z 23. julija 1919, št. 623 Ur. list, ima učitelj pravico do brezplačnega stanovanja in ogreva, odnosno do odškodnine za to. Ker ni še izšla zadevna izvršilna uredba, naj vendar enkrat pov. UJU doseže, da bo ista izšla.

Pevski zbor. Ustanovi se društveni pevski zbor pod vodstvom tov. M. Pivca, učitelja v Marnbergu.

MIRKO VAUDA:

Zbiranje rastlinskih listov za risanje.

Skoraj na vseh osnovnih šolah, osobito podeželskih, se pri risanju več ali manj borimo s pomanjkanjem risarskih predmetov, čeprav nam jih vsaka okolica nudi obilo. To dejstvo izkoristimo z zbirko risarskih predmetov in če kje, se ravno tukaj uresničuje izrek: »V omejitvi se pokaže mojster.« Iz obšir-

nega poglavja glede zbirke risarskih predmetov hočemo z ozirom na časuprimernost podati le par kratkih praktičnih navodil za zbiranje rastlinskih listov.

Razločujemo: 1. zbirko jesensko-barvanih, 2. zbirko stisnjenih listov. To razliko je treba upoštevati, kajti uporaba teh zbirk je različna.

1. Zbirka jesensko-barvanih listov naj bo ločena od zbirke svežih, stisnjenih listov, o katerih govorim v 2. poglavju. Navadne listne oblike iz zbirke stisnjenih listov bomo namreč lahko že uporabljali na nižji, jesensko-barvane liste za risanje z barvami, ki je pač že precej težavno, pa le na višji stopnji. Da ohranimo mnogobarvno krasoto ovenelih listov, jih moramo zelo previdno in počasi sušiti ter jih spraviti v kolikor mogoče suho shrambo. Pri najboljšem ravnanju nam barve listov kmalu pobledé, vsled česar bomo to zbiranje in sušenje često obnavljali, in sicer čim nam le čas in prilika to dopuščata. Vsekakor se bomo najbolje posluževali vsakokrat znova nabranih jesensko-barvanih listov. Pri tem bomo posebno upoštevali živo in bogato barvane liste, kot jih imajo n. pr. bukev, breza, javor, vrba, divjji in domači kostanj, breka, divja (vinika) in domača trta, robidnica, jagoda, regrat, jetrnik i. dr.

2. Zbirka stisnjenih listov — nam je z ozirom na zahteve novodobnega risalnega pouka nepogrešljiva. K so delovanju z uspehom pritegnemo učence in tako bomo lažje prišli do velikega števila listov najrazličnejših rastlin. Učenci se prav radi odzovejo povabilu, da zbirajo in stiskajo liste, treba jim je le navodil k najprimitivnejšemu postopanju:

Zbirajo naj le liste s popolnimi, nepoškodovanimi oblikami, srednje velikosti ter v svežem stanju. V dvomljivih slučajih predložite posamezne liste učitelju, ki odloči uporabo ali odstranitev listov. Moji učenci zbirajo liste ter jih vlagajo v stare dnevniške (s trdimi platnicami!) ter v stare, danes neveljavne učne knjige. Pri zelo sočnatih listih svetujem priložiti pivnik; v dnevniške, izpisane s tintnim svinčnikom ne vlagajmo takih listov. Premočno stiskati listov ni dobro, ker s tem sušenje

Poziv članom UJU!

V današnji številki »Učit. Tov.« priobčujemo razglas Glavnega Odbora UJU, da izda letos svoj »Koledar UJU za leto 1924«, ki bo imel važno pedagoško vsebino.

Treba je nabirati naročnikov za »Koledar«, da se bo vedelo, koliko ga je treba natisniti, na drugi strani moramo pa tudi z nabiranjem naročnikov podpirati Glavni Odbor UJU, da ne bo delo Glavnega Odbora propadlo zaradi nezavednosti in malodušnosti članstva.

Zato vsi na delo, da pridobimo »Koledarju« čim več naročnikov!

Koledar bo imel do 15 tiskovnih pol in bo stal za prednaročnike samo 20 Din, pozneje več.

Posebno se obračamo do odbornikov okrajnih učiteljskih društev in tudi do drugih zavednih članov in članic na posameznih šolah, da

kvečjemu zadržujemo; istotako ne sušimo pri topli peči, ker tako povzročimo otemnitev ali celo počrnitev listov. Tako smo dovršili šele prvi del našega opravila in dobili smo liste, ki jih lahko uporabljamo le kratko dobo, recimo za letošnjo jesen, nato bi pa morala zbirka v smetišče. Treba nam je misliti, kako usposobimo to zbirko za večletno uporabo.

Zato sledi zdaj drugo delo za našo zbirko: Vzamemo srednje debelo, sivo lepenko, ki je v naš namen najuporabnejša in tudi najcenejša. Prirezovanje te lepenke je precej težavno, zato je bolje naročiti lepenko po zaželeni velikosti prirezano v papirni trgovini, ki to delo izvrši s strojem. Sedaj sledi prilepljanje stisnjenih listov. Izmed lepilnih sredstev imenujem gumi arabikum in navadni lep ali lepilo iz moke (poparjene s kropom). S prvim dobimo pač lepo snažen, a kratkotrajen izdelek, po čegar daljši rabi prično listi odstopati. Najbolje drži lep, ki si ga lahko sami pripravimo, torej učenci za lastno zbirko doma, učitelj za šolsko zbirko v šoli. Pri prilepljenju namažemo celo spodnjo listno stran, katera mora biti do popolnega posušenja dobro pritisknjena na podlagi, sicer se slabo prilepljeni deli lista prelahko odlučijo. Male, poskusne zbirke tako prilepljenih listov na navadni papir, n. pr. v stare dnevniške lahko učenci doma sami izvrše. Moji učenci vrše to delo sedaj o priliki paše, kar je gotovo boljše, kakor razne slabe igre ter zabave, običajne pri pastirjih. V urah rokotvornega pouka učitelj pregleda vse od učencev nabrane in stisnjene liste ter določi komade, ki jih vzamemo za prilepljanje za šolsko zbirko. Učencem, ki so dobro izvedli svoje lastne zbirke, razdelimo prirezane lepenke, ostali učenci pa lepijo na navadni papir. Na vsak izdelek zapiše učenec ime lista (hrastov, bukov...), datum in svoje ime. Dovršene izdelke shranimo v škaflice z napisi vsebine ali tudi v zavitke.

Razen vzgojnega momenta (rokovtorni pouk!) pri tem skupnem delu nastopi tudi socialni moment, ko učenci poklonijo svoje v šoli in morda tudi vse boljše doma izvršene izdelke šolski zbirki, ki bo tem potom hitro, številno in poceni obogatela, — torej tudi gospodarski moment!

si napravijo nabiralne pole, s katerimi naj sprejemajo pismene prijave za naročbo »Koledarja«. Te prijave so potem obvezne za podpisane člane in naročnike.

Prijavne pole naj oddajo čim prej okrajnemu učiteljskemu društvu, ki naznani število naročnikov Pov. UJU v Ljubljani ter prevzame na podlagi podpisov jamstvo za iztirjatev zneskov pri naročnikih.

Delo bo prvo te vrste pri nas, ki bo združevalo slovenske, srbske in hrvatske pedagoge ter nam predstavljalo enotno jugoslovensko pedagogijo.

Nečlani lahko naročajo koledar direktno pri Pov. UJU v Ljubljani.

Na delo za idealno podjetje Glavnega Odbora UJU in za kulturno - pedagoško ujedinjenje!

POVERJENIŠTVO UJU V LJUBLJANI.

LISTEK

Prvo srečanje.

Ob začetku šolskega leta 1888. sva sestala s tovarišem Engelbertom Ganglom v Zvezdi, od kode sva se šla vpisati na učiteljsko. Bila sva prvič skupaj! Proben, šibek fant je bil, a molčeč in renen. Takoj se mi je prikupil in od takrat va postala dobra prijatelj. Sedela sva eni klopi, hodila skupaj na izprehode in bila prijateljsko skupaj vsak dan po ar ur. V razredu so ga vsi učenci vzljuli ter ga spoštovali. Bil je miren in žalil nikdar nikogar. Pomagal je vsakemu ad. Njegove slovenske naloge so bile edno nekaj posebnega, kazalo je, da je adarjen. Žal, da nismo imeli v tisti dobi čitelja, ki bi bil znal navdušiti mlade, idealne fante bolj za materinščino.

V drugem letniku smo zaosnovali po icijativni Gangla leposlovni list »Vodnik«, ki je pa moral radi pomajkanja enarnih sredstev kmalu prenehati. Da

je bil duša listu Gangl, je samo ob sebi umevno. Gangl je bil vnet za vse lepo.

Na stanovanju učiteljskihnikov v »Kriminalfirtelcu« — kakor smo takrat imenovali tisto stanovanje — se je zbiralo mnogo učiteljskihnikov, kjer se je gojila godba, deklamacija, petje in dramatika. Seveda ni manjkalo nikdar Gangla, ki je bil za vse to najbolj navdušen. Že v tistih dneh je zamišlil snov svojemu »Sinu«.

Lotil se je pesništva. Na vsakdanjih sprehodih mi je skoraj vsaki dan čital nove spesnitve. Poslal jih je nekaj v oceno uredništvu »Zvona«. Dasi je bila kritika malo trpka, vendar ga ni oplašilo, da bi nadalje ne pesnil. Radi izpopolnitve je posetil pok. Cimpermana. S tem sta postala dobra prijatelja. Pesnik je spoznal v Ganglu talent, postal mu je naklonjen in marsikatera drobna pesmica — odsev njegove nežne lirike, je zagledala beli dan v »Zvonu«.

Ganglova zasluga je bila, da se je vršila v l. 1892. prva abiturient-ska veselica pripravnikov cele Slovenije. Za to veselico je zložil kantato, ki jo je uglasbil pok. Nedved — spesnil je tudi »Sina« — ki so ga igrali učiteljskički. Ta »Sin« je bil enminiatura njegove znane drame. Tiska njegov prvi »Sin« ni ugledal, vsaj meni ni znano. S prvo veselico, ki so jo priredili učiteljskički Slovenije na Ganglovo inicijativo, pa je stopil Gangl med prve organizatorje slov. učiteljstva. S tem je dal mogočen impulz nadaljni učit. organizaciji. Starejše učiteljstvo, tedanjí voditelj, so takoj spoznali, da je stopil na pozorišče nov, mnogoobetajoč stanovski tovariš, upoštevali so ga, in ga pustili, da se je razvil v velikega Gangla — organizatorja, bojvnik za učiteljske pravice in stanovske svobščine.

Mnogo je pripomogel k njegovim uspehom prirojen dar govora, lepa dikcija, prijeten glas in vzvišenost njegove fraziologije. — Nešteto krat je govoril ob raznih sestankih učiteljskihnikov. Če so bile misli in razpoloženja posameznikov še tako nasprotna, znal je ubrati svoj govor tako prikladno in prepričevalno, da se mu je vse uklonilo. **Fran Škulj.**

Dobra vzgoja je hčeri najboljša dota. E. G.

Pred 25. leti.

Bilo je takrat, ko smo še hlače trgali na klopih ljubljanskega učiteljskega in ko je bil Engelbert Gangl še učitelj suplent na I. mestni deški šoli v Ljubljani.

Po naših žilah je plala takrat vroča in neugnana mladostna kri, naša srca so bila mehka in dovzetna ne samo za vse